

כבוד ראש העיר מר אמנון סעד, חברי העירייה הנכבדים, חבר הכנסת והשר לשעבר זבולון אורלב היקר, הרבנים שמעון ושניאור היקרים, ראש מועצת סביון – מוטי לנדאו שכיבד אותנו בנוכחותו, מכובדי כולם:

בתחילת דברי אני רוצה להודות ליפעת לונדון (אשתי) שלקחה על עצמה את הנחיית הטכס, לחברי הוועד ולכול העוסקים במלאכה שבלעדיהם ערב זה לא יכול היה להתקיים.

אנו עומדים היום, אחרי 82 שנים מלאות כאב ותקווה, לזכור את מרד גטו ביאליסטוק ואת חיסולו האכזרי. התאריך ט"ז באב תש"ג (16 באוגוסט 1943) בו פרץ המרד, חרט בזיכרוננו כעדות לגבורה עילאית נוכח תופת בלתי נתפסת.

באותם ימים אפלים, כשהעולם שתק, קומץ יהודים בגטו ביאליסטוק, שרידי קהילה מפוארת, החליטו שלא ללכת כצאן לטבח. הם ידעו שסיכוייהם קלושים, אך בחרו להילחם על כבודם, על צלם אנוש, ועל נשמת עמם. מרד גטו ביאליסטוק, שהתפרץ עם תחילת האקציה השנייה (והאחרונה) לחיסול הגטו, היה מעשה של ייאוש ותקווה, הצהרת "עד כאן" אל מול מכונת ההשמדה הנאצית. הם נלחמו בחירוף נפש, באומץ לב שאין לו אח ורע, והיוו השראה לדורות הבאים. סיפורם הוא מגדלור של התנגדות והוכחה לכך שגם בתהום הנשייה, הרוח היהודית מסרבת להיכנע.

לצערנו, כעם, אנו מוצאים עצמנו שוב ניצבים בפני מלחמה על קיומנו. מלחמת "חרבות ברזל", שנכפתה עלינו בשמחת תורה לפני כשנתיים, הדהדה בנו את הקריאה הקדומה "למען ציון לא אחשה". מול אכזריות ורוע שאין להם גבול, אנו רואים כיצד עם ישראל כולו מתגייס, נלחם ומגלה רוח עילאית של אחדות, נחישות וגבורה. החיילים והחיילות שלנו וכל יחידות הביטחון, גיבורי המערכה בכול החזיתות, מגינים בגופם על קיומנו ועל עתידנו.

ובשעה זו, ליבנו נקרע גם על אחינו החטופים והחטופה, המוחזקים בשבי אכזרי. איזו מועקה ברמת המשפחות וברמה הלאומית כולה!! הם סמל נוסף למאבק הבלתי פוסק של עמנו על חירותו ועל חייו. אנו זוכרים אותם בכל רגע, ומתפללים ומקווים לשובם המהיר והבטוח הביתה. המאבק להשבתם הוא חלק בלתי נפרד ממורשת הגבורה של אלו שלחמו בגטו ביאליסטוק, בוורשה ובכל מקום, שכן הוא מבטא את נחישותנו כעם שלא להפקיר איש מאיתנו. בהקשר הזה קורע את הלב שלא הצלחנו לעמוד בהבטחה "לעולם לא עוד".

מורשת המאבק בגטאות אינה רק זיכרון היסטורי; היא מצפן מוסרי וצוואה לדורות. היא מחייבת אותנו לזכור, לא לשכוח, ולפעול למען עתיד טוב יותר, שבו "לעולם לא עוד" לא תהיה רק סיסמה אלא מציאות. אנו מחויבים להמשיך לבנות ולחזק את מדינת ישראל, המעוז הבטוח שלנו, ולהבטיח שלעולם לא נהיה חסרי מגן.

כבכול שנה ברצוני להזכיר שבני הדור הראשון לשואה הולכים ופוחתים וגם בני הדור השני כבר לא צעירים (רובם מעבר לגיל 70). הארגון שלנו קיים למעלה מ-70 שנה. מתוכן כ-50 שנה הדור הראשון נשא את הדגל ואחריו הדור השני כ-20 שנה. עתה הגיעה העת של הדור השלישי להצטרף. על כן אני מנצל במה זו לקרוא לכל מי שיכול לתת כתף וביחוד לצעירים להצטרף אלינו למפעל ההנצחה, על מנת להזרים בו רוח רעננה שתבטיח את המשך קיומו.

מלאכת ההנצחה ושימור המורשת של קהילת ביאליסטוק זקוקה לבית, והבית הזה הוא הבניין בו אנו נמצאים - "היכל ביאליסטוק" שהוקם לפני כ-70 שנה ע"י תורמים יוצאי ביאליסטוק ברחבי העולם. בחלק מהזמן העירייה עושה גם היא שימוש במבנה. השנה קיימנו בנושא זה מספר פגישות עם העירייה בהן היא הביעה את הסכמתה לשפץ את הבניין בטווח המידי, ובטווח הרחוק לבנות במקומו בניין חדש ומודרני שחלק נכבד ממנו יוקצה לטובת מוזאון לזכר קהילת יהודי ביאליסטוק והסביבה.

ברצוני להודות לעיריית יהוד ולעומד בראשה- אמנון סעד על שיתוף הפעולה ועל החשיבות שהם מייחסים למפעל ההנצחה לקהילת ביאליסטוק. כמו כן ברצוני להודות לעיריית ביאליסטוק בפולין, שעורכת מדי שנה עצרות זיכרון מושקעות ביותר וכן כנסים, קונצרטים ואירועי תרבות שונים לזכר הקהילה היהודית. בכול האירועים האלה נציגו מתקבלים בכבוד רב. בביאליסטוק הוקם בשנים האחרונות גם מוזאון לזכר הקהילה היהודית. ביוזמת ארגונו נוסדה בין שתי הערים יהוד וביאליסטוק- ברית ערים תאומות, כך שקיים בסיס לשיתוף פעולה פורה ביניהן בנושא הנצחה ומורשת.

יהי זכרם של לוחמי גטו ביאליסטוק, וכל קורבנות השואה, ברוך ונצור בליבנו לעד. תהא נשמתם צרורה בצרור החיים.

תודה.